

MARIA CISOWSKA

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA I PRZEDMIOTOWA MIECZYŚŁAWA STANISŁAWA POPLAWSKIEGO*

1. Dane biograficzne

Mieczysław Stanisław Popławski (20 XII 1893–29 XII 1946) spędził młodość w Petersburgu i tam odbył studia w zakresie filologii klasycznej, mając jako profesorów Rostowcewa i sławnego w całym świecie Polaka, Tedeusza Zielińskiego. Od 1919 r. przebywał w Polsce. Związał się w październiku tego roku już na zawsze z nowo powstałym Uniwersytetem Lubelskim (później nazwanym: Katolicki Uniwersytet Lubelski). Tu przeszedł stopnie lektora języków starożytnych, zastępcy profesora (od 1923, po opuszczeniu katedry przez Stefana Srebrnego), profesora nadzwyczajnego (1928) i zwyczajnego (1933). Tu był dwukrotnie dziekanem Wydziału Nauk Humanistycznych (1933/1934, 1944/1945) i parokrotnie prodziekanem. W ciągu wielu lat był jedynym profesorem filologii klasycznej; tylko w latach 1936-1939 miał kolegę, Jerzego Manteuffla. Przez wiele lat prowadził także wykłady z historii starożytnej wobec braku profesora tego przedmiotu. Udzielał się społecznie w życiu naukowym: w Towarzystwie Przyjaciół Nauk w Lublinie (od 1927), w Towarzystwie Naukowym KUL (członek czynny, w latach 1934-1939 sekretarz generalny), w Towarzystwie Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego (prezes w latach 1935-1945), w Polskim Towarzystwie Filologicznym.

2. Bibliografia

Bibliografia zestawia w jednym szeregu zarówno prace M. S. Popławskiego, jak i artykuły jemu poświęcone. Opis bibliograficzny dostosowano do obowiązujących norm. Niekiedy po opisach dodaje się krótkie adnotacje.

* Wyciąg z pracy magisterskiej wykonanej na seminarium bibliotekoznawczym prof. Jerzego Starnawskiego w UŁ.

Po zestawie prac opublikowanych dodano wykaz pozostałych po autorze rękopisów.
W poszczególnych latach wyodrębnia się:

- A - prace interpretacyjne wydane osobno i artykuły w czasopismach;
- B - prace edytorskie;
- C - recenzje pióra autora;
- D - piśmiennictwo o nim.

1922

- A 1. *Tryumf rzymski jako spełnienie devotio*. In: *Charisteria Casimiro de Morawski septuagenario oblata ab amicis collegis discipulis*. Pars Polona. Kraków 1922 s. 32-50.

O roli i znaczeniu wieńca, który składano Jowiszowi Kapitoliińskiemu.

1923

- A 2. *Bellum Romanum. Sakralność wojny i prawa rzymskiego*. Lublin 1923 ss. VIII+395 8°. Bibl. Uniw. Lub. Wydz. Nauk Hum. nr 4.

Religijno-etnograficzne zagadnienia związane z wojną w starożytności rzymskiej.

Rec.: R. Ganszyniec. "Lud" 22:1923 z. 1 s. 148-150; M. Kłoskowski. "Przegląd Humanistyczny" 2:1923 z. 4 s. 371-373; J. Andrasz. "Przegląd Powszechny" 162:1924 nr 484 s. 75.

1925

- A 3. *Kapłani kastraci w starożytności*. W: *Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Poznaniu 6-8 grudnia 1925*. T. 1. Lwów 1925 ss. 11. Nakładem Pol. Tow. Hist.

Referat wygłoszony na zjeździe.

4. *Remarques sur l'origine de la divination*. "Eos" 28:1925 s. 25-36; nadb.

O pochodzeniu wróżbiarstwa, o związkach zachodzących między wróżbiarstwem a magią.

1926

- A 5. *La vie sexuelle dans les religions antiques*. "Eos" 29:1926 s. 101-134.

Życie seksualne w religiach antycznych.

1927

6. *L'apothéose de Sulla et d'Auguste*. "Eos" 30:1927 s. 272-338. Odb. Lwów 1927 ss. 65.

Apoteoza Sulli i Augusta.

7. *O przekładaniu i przekładach*. "Kwartalnik Klasyczny" 1:1927 z. 3 s. 207-216. Odb. Lwów 1927 ss. 8.

Dotyczy tłumaczeń autorów antycznych.

1928

- A 8. *Lucrèce et les Romains*. "Eos" 31:1928 s. 237-262. Nadb.
O stosunku Lukrecjusza do spraw politycznych (Por. poz. 17).
9. *Sprawiedliwość Romy*. "Droga" 7:1928 nr 12 s. 1103-1117.

1929

- A 10. *Ideologia Romy (Wergiliański jubileusz)*. "Droga" 8:1929 nr 10 s. 856-872. Odb. Warszawa 1929 ss. 16.
11. *Psychiczna struktura szesnastej epody Horacego*. "Kwartalnik Klasyczny" 3:1929 nr 1 s. 32-52. Odb. Lwów 1929 ss. 21.
O kompleksie poetyckich właściwości poezji Horacego.

1930

- A 12. *Literatura rzymska*. W: *Wielka literatura powszechna*. Pod red. S. Lama. T. 1. Warszawa 1930 s. 729-807. Trzaska, Evert, Michalski.
Zarys syntetyczny.
13. *Mesjanistyczny poemat Wergiliusza (De Vergilii poemate prophético)*. W: *Commentationes Vergilianae*. Cracoviae 1930 s. 244-430; nadb.
O IV ekłodze Wergiliusza.
14. *Wiersze Horacego do przyjaciół*. "Pamiętnik Lubelski" 1:1927/1930 s. 373-454. Odb. Lublin 1930 ss. 86.

1931

- A 15. *Cesarz, ludzie i księżniczka*. "Droga" 10:1931 nr 1 s. 71-82, nr 2 s. 143-160.
O Julii i Auguście.

1932

- A 16. *Gatunkowy ciężar literatury Rzymian*. "Wiedza i Życie" 7:1932 z. 10 s. 557-567, z. 11 s. 619-632. Odb. Warszawa 1932 ss. 24.
O stosunku społeczeństwa do twórców literackich.
17. *Lukrecjusz i Rzymianie*. "Droga" 11:1932 nr 2 s. 177-199; nadb.
Polska wersja poz. 8.
18. *Remarques sur la forme littéraire des oeuvres de Salluste*. "Eos" 34:1932/1933 s. 373-390.
Uwagi o formie literackiej dzieł Salustiusza.
19. *Wianek dziewczęcy w pieśni ludowej*. "Wiedza i Życie" 7:1932 z. 3 s. 129-144, z. 4 s. 193-203. Odb. Warszawa 1932 ss. 29.
Symbolika wianka.

- B 20. *Literatura grecka. Antologia. Z greckiego przeł. ... i inni.* W: *Wielka Literatura Powszechna*. Pod red. S. Lama. T. 5. Warszawa 1932 s. 303-516. Trzaska, Evert, Michalski.
We własnych tłumaczeniach M. Popławskiego: Hezjod. *Roboty i dni* (fragm.); Herodot z Hali Karnasu. *Dzieje powszechne* (fragm.); Tucydides. *Historia wojny Peloponeskiej* (fragm.); Lukjan. *Aleksander czyli pseudoprórok* (fragm.); Marek Aureliusz. *Mysli i wspomnienia* (fragm.).
21. *Literatura rzymska. Antologia. Z łaciny przeł. ... i inni.* W: *Wielka literatura powszechna*. Pod red. S. Lama. T. 5. Warszawa 1932 s. 517-615. Trzaska, Evert, Michalski.
We własnych tłumaczeniach M. Popławskiego: fragm. z Lukrecjusza, z Cyncerona, z Salustiusza, z Liwiusza, z Wergiliusza, z Horacjusza, z Lucjusza Anneusza Seneki, z Tacyta, z Pliniusza Młodszeo.
- C 22. *Pochodnia wiedzy w dobie praktycznego zmroku (na marginesie literatury greckiej).* "Wiedza i Życie" 7:1932 z. 7 s. 436-439.
Rec.: T. S i n k o. *Literatura grecka*. T. 1 cz. 1-2. Kraków 1931-1932.

1933

- A 23. *Literackie walory pamiętników Cezara.* "Prąd" 20:1933. T. 25 nr 1 s. 18-62. Odb. Lublin 1933 ss. 67.
Rec.: Z. Cierniakowa. "Wiedza i Życie" 10:1935 z. 1 s. 124-126; S. Pilch. "Eos" 36:1935 z. 3 s. 362-365.
24. *Pamiętnikarstwo rzymskie przed Cezarem (Samochwalcza zawartość, początki jako służbowy obowiązek).* "Prąd" 20:1933. T. 24 s. 241-260.
25. *Wieczna Roma.* "Prąd" 20:1933. T. 24 s. 97-117. Odczyt wygłoszony w czasie Akademii Papieskiej w KUL 11 lutego 1933 r.
Teorie rzymskich autorów dotyczące Rzymu.

1935

- A 26. *Polityczna publicystyka w dobie Cezara i Augusta.* T. 6 Lublin 1935 ss. 305.
Monografia.

1937

- A 27. *Liryczne poezje Horacego.* W: *Arciszanki swojej przelożonej. Dwudziestopięciolecie gimnazjum Wacławy Arciszowej w Lublinie.* Lublin 1937 s. 135-147.
- C 28. Rec.: H. Ż y c z y ń s k i. *Estetyka tragizmu.* Lublin 1937. "Prąd" 24:1937. T. 34 nr 9-10 s. 153-155.

1938

- A 29. *Oktawian August.* "Prąd" 25:1938. T. 35 nr 3-4 s. 153-194. Odb. Lwów 1938 ss. 42.
Szkic syntetyczny.

1939

- A 30. *Sylwetki rzymskich uczonych*. W: *Księga pamiątkowa ku czci J.E. ks. Bpa M. L. Fulmana*. Cz. 3. Lublin 1939 s. 277-322. Odb. Lublin 1939 ss. 50.
Rozszerzona wersja. Lublin 1939 ss. 96.
Szkice portretowe Katona, Warrona i Pliniusza Starszego.

1946

- A 31. *Anaksylander*. "Eos" 41:1946 z. 1/2 s. 58-72.
Rozdział z większej pracy *Historia greckiej nauki*.
32. *Człowiek i świat powszechny w ujęciu Sokratesa i Newtona*. "Meander" 1:1946 z. 1 s. 25-33.
Por. rękopisy poz. 11, 12.
33. *Muzeum czyli Królewskie Towarzystwo Nauk i Literatury w Aleksandrii*. Lublin 1946 ss. 56. TN KUL. Wykłady i Przemówienia nr 14.
Rec.: J. C i e c h o c k i. "Tygodnik Powszechny" 3:1947 nr 24 s. 9.
- C 34. Rec.: J. Kleiner *Tragizm*. Lublin 1946. "Gazeta Lubelska" 2:1946 nr 90 s. 5.

1947

- A 35. *Uzdrowienie religijne za Augusta*. Sprawozdania TN KUL 1947 s. 40.
Informacje o odczycie z dn. 28 listopada 1945 r.
- B 36. IV Ekloga. *Proroctwo*. Przeł. S. Popławski. "Gazeta Lubelska" 3:1947 nr 3 s. 3.
- D 37. J. K l e i n e r. *Śp. prof. Mieczysław Popławski*. "Gazeta Lubelska" 3:1947 nr 3 s. 3.
38. J. K l e i n e r. *Mieczysław Stanisław Popławski*. "Tygodnik Powszechny" 3:1947 nr 8 s. 4.
39. J. K r ó k o w s k i. *Mieczysław Stanisław Popławski*. "Eos" 43:1947 z. 2 s. 114-128.
40. M. P l e z i a. *O Profesorze Popławskim*. "Meander" 2:1947 z. 6 s. 301-307.
Wspomnienie pośmiertne.

1948

- D 41. S. H a m m e r. *Historia filologii klasycznej w Polsce*. Kraków 1948. Historia nauki polskiej w monografiach. T. 26 s. 47.

1968

- D 42. J. K u r a n c. *Wspomnienia o śp. profesorze Mieczysławie Popławskim*. RH 16:1968 z. 3 s. 23-26.
43. J. N i e m i r s k a - P l i s z c z y Ń s k a. *Twórczość naukowa i artystyczna śp. Mieczysława Popławskiego w czasie ostatniej wojny*. RH 16:1968 z. 3 s. 27-30.

Dodatek. Rękopisy w Bibliotece KUL.

1. Korespondencja profesora Popławskiego z profesorem Tadeuszem Zielińskim. Listy z 1942 r. oraz inne listy z lat 1939-44.

2. Papiery Emilii Szeliga-Szeligowskiej z lat 1939-44. Jeden list od profesora Popławskiego.

3. Rozprawy: 1. *Paszkwil Salustiusza Kryspa na Marka Tuliusza Cyncerona*. 2. *Wstęp Salustiusza do historii*. 3. *Wstęp: Salustiusz - pisarz*. 4. *Język, metodyka pracy i człowiek*. Data powstania: ok. 1945. Brulion. Obw. pap. w teczce. 28 x 22 cm.

4. *Cesarstwo Rzymskie*. Praca składająca się z 27 rozdziałów. Brak rozdz. 17 i 26, w poszczególnych rozdziałach brak kart: rozdz. 17 - brak 54 kart, rozdz. 9 w dwu wersjach, druga tylko fragmenty. Data powstania: 1940-46. 28 x 22 cm., Brulion, 110 k. Nieoprawne.

5. *Pax Romana, czyli historia i forma rzymskiego imperializmu*. Z rozprawy liczącej 16 rozdziałów zachowane rozdz. 1-8. Data powstania: 1939-44, 34 x 22 cm., Brulion, 93 k. Twarda oprawa.

6. *Pax Romana. Historia i organizacja rzymskich zaborów*. Cała rozprawa liczyła prawdopodobnie 267 k. i zawierała 16 rozdziałów. Zachowany fragment zawiera rozdz. 1-10. Data powstania: 1939-44, 34 x 22 cm. Brulion, 169 k. Nieoprawne.

7. *Absolutyzm ustrojowy i monarchiczny w historii Rzymu*; 18 x 22 cm. Data powstania: 1939-44. Autograf, 61 k. Nieoprawne.

8. *Historia. Rozprawa o nauce historii, jej metodologii, funkcjonowaniu i rodzajach literackich*. Rozdziały: 1. *Definicja historii*. 2. *Metodologia historii*. 3. *Spoleczne funkcjonowanie wiedzy*. 4. *Historia jako samopoznanie w czasie*. 5. *Wewnętrzne funkcjonowanie historii*. 6. *Boczne ścieżki dziejopisarstwa*. 7. *Powieść historyczna. Gawęda historyczna*. 8. *Powieści biograficzne*. Data powstania: po r. 1939. 18 x 22 cm. Autograf, 199 k. Nieoprawne.

9. *Półinteligent*. Rozprawa w 8 rozdziałach: 1. *Opisowa definicja warstwy zwanej inteligencją*. 2. *Normatywne określenie pojęcia inteligencji*. 3. *Powrotny analfabetyzm wśród inteligencji*. 4. *Dalszy ciąg normatywnej definicji*. 5. *O nalogu mędrkowania w inteligentnej warstwie*. 6. *Nieumiejętność czytania i znachorstwo*. 7. *Megalomania inteligentnych ludzi oraz moralne schorzenia warstwy*. 8. *Kalectwa intelektu i teoretyczne określenie półinteligenta*. Powst. ok. 1939 r. 18 x 22 cm. Autograf, 175 k. Nieoprawne.

10. *Snobizm*. Rozprawa w 7 rozdziałach: 1. *Definicja snobizmu*. 2. *Snobizm i wulgarność*. 3. *Snobizm materialny i społeczny*. 4. *Szablon zagranicznych wyjazdów*. 5. *Snobizm intelektualny i wulgarny*. 6. *Snobizm intelektualny w starożytnym Rzymie*. 7. *Snobizm zespołowy*. Data powstania: ok. 1939; 18 x 22 cm. Autograf, 97 k. Nieoprawne.

11. *Twórczość Izaaka Newtona w postępie wiedzy i rozkładzie zagadnień*. Rozprawa według spisu rzeczy składała się z 17 rozdziałów. Brak rozdz. 12-16. Data powstania: 1939-44. 28 x 22 cm. Maszynopis. Nieoprawne.

12. *Twórczość Izaaka Newtona w postępie wiedzy i rozkładzie zagadnień.* (Fragm.) Pierwsza wersja; data powstania: przed 1939 r. Brulion, 28 x 22 cm, 292 k. Nieoprawne.

13. *O ludziach genialnych.* Rozprawa składająca się według spisu rzeczy z 12 rozdziałów. Brak rozdz. 4, 5, 11, 12. W rozdz. 8 brak k. 188. Numeracja ciągła przez wszystkie rozdziały. Tytuły rozdziałów: 1. *Historia zagadnienia.* 2. *Naukowa i literacka charakterystyka geniuszów w naszej epoce.* 3. *Niektóre pierwsze wiadomości o genialnych ludziach.* 4. *Świadomość prawa i logicznego porządku w twórczej działalności niektórych genialnych ludzi.* 5. *O smutkach i radościach zawartych i utajonych w twórczym dziele niektórych genialnych ludzi.* 6. *Obiektywna wartość i wszechstronna tematyka uzdolnień.* 7. *Działalność niektórych genialnych ludzi.* 8. *O nieprawidłowościach przywiązanych do niektórych genialnych utworów i uzdolnień.* 9. *O wczesnym zgonie niektórych genialnych ludzi.* 10. *O niektórych genialnych ludziach naturą umysłu i twórczości zależnych od epoki, która ich wydała.*

14. *August i Rzymianie.* Rozprawa w 8 rozdziałach. Data powstania: przed 1939; 28 x 22 cm. Autograf, 121 k. Nieoprawne.

15. *Oktawian August.* Fragment (II rozdz.) jakiejś większej całości, nie odnalezioniej; 28 x 22 cm. Autograf, 59 k. Nieoprawne.

16. *Wieńce dziewicze czyli o wieńcu, dziewictwie i młodości w pieśni i w zwyczajach ludu polskiego* (fragmenty); brak rozdz. 2, 3, 5. Data powstania: przed 1939; 28 x 22 cm. Autograf, 239 k. Nieoprawne.

17. Dwa rozdziały: 1. *Prowizoryczna klasyfikacja genialnych ludzi i uzdolnień.* 2. *Zanik legendy bohatera i geniusza.* Prawdopodobnie fragmenty większej całości *Geniusze i talenty*, 28 x 22 cm. Autograf, 92 k. Nieoprawne.

18. *Dziejopisarstwo Liwiusza.* Data powstania: 1939-1945. Brulion, ok. 500 k. Nieoprawne.

19. *O ludziach genialnych.* Wykład wygłoszony 25 lipca 1945 r. w Towarzystwie Naukowym KUL. 2 egz.: brulion i czystopis; 18 x 22 cm, 57 k. Nieoprawne.

PERSONALBIBLIOGRAPHIE VON MIECZYSLAW STANISLAW POPLAWSKI

Z u s a m m e n f a s s u n g

Am Anfang fasst die Autorin die Biographie des Universitätsprofessors für klassische Philologie Mieczysław Stanisław Popławski zusammen. Dann folgt das Register seiner Werke in chronologischer Ordnung. Die Marginalbuchstaben bedeuten: A – eigene Bücher und Aufsätze; B – Editionen, die von Popławski bearbeitet wurden; C – die von ihm verfassten Rezensionen; D – die Popławski betreffende Literatur. Am Ende sind die Handschriften, die in der Bibliothek der Katholischen Universität zu Lublin gesammelt wurden, zusammengestellt.